غفور لیوال ۱۷/۰۴/۲۰۱۲

موږ و لې همدردي نلرو؟

((اوږدې مودې مادي فقر معنوي فقر زیږولی دی، موږ وږسترګي یو ، سترګې او روان مو وږي دي، ځکه خو همدردي نلرو.))

له خپل یوه ملګري سره د یوه دوست په واده کې ناست وم ، په خبرو خبرو کې دغو ټکو ته راورسېدو ، چې بیا مې ملګري په ټینګار راځخه وغوښتل چې ددغې مکالمې پایله ددربیمې لارې په لړۍ کې شامله کړم. واده ډېر په یوه خورا مجلل او لوی هوټل کې و ، چا ویل درې زره مېلمانه یې راغوښتي ، درې ډلې سندرغاړي لګیاوو او دمېلمنو له غوړونویې پنبې الوزولې ،تر نکاح وروسته ډوډۍ راغله پر هر میز لس کسان او بیا نو د هوټلي زلمیو منډې ... په درنګ شیبه کې پر لوی میز د لوښیو دایښودلو ځای نه وو او هوټلیان اړ شول چې ځینې لوښي سر پر سر کېږدي ، اووه ډوله پولاو ، ډول ډول غوښې ، میوې او ..... ما حساب وکړ پر هر میز دومره ډوډۍ کتاره شوه چې په عادي وخت کې پینځه کورنۍ پرې ښې مړېدې ، ما او ملګري مې باور درلوده چې دهمدې هوټل تر څنګه په خواروختینو کورونو کې لسګونه ښځې وږې ویدې شوې دي او ډېر ماشومان به دیوه لوښي وریجو خوږ بوی په خوب ویني .... موږ ولې داسې یو؟ ولې دهغوی دلوږې په اړه فکر نه کوو؟ ځکه هغوی زموږ څه نکیږي ! زموږلپاره داسې لوی تاوان کول د لویۍ په مانا ده او ددې لپاره چې تر نورو مو توپیر جوت شي او خلکو ته مالداره ښکاره شو د بډایتوب همداسې مظاهره کوو. موږ پېړی پېړۍ په ټولنیز مادي فقر کې تېرې کړې دي ، زړونه مو ډک دي ، عقده لرو او ددې لپاره چې د فقر په وړاندې خپله رواني عقده ماته کړو ، داسې لیونتوب کوو. مادي فقر په معنو ي فقر اخته کړي یو او که کوم وخت مو د یوه فرد په توګه مادي فقر پای ته ورسیږي لا هم داوږدمهالي ټولنیز معنوي فقر له لاسه ځوریږو او ددې لپاره چې خلکو ته ځان وښییو چې : هې خلکو ! وګور ئ زه بډای شوی یم او کولای شم داسې مېلمستیا وکړم او یا هم د خپل وروستي موډل ګاډي د ټایرونو خاورې او دوړې په ډېره چټکۍ سره د هغو ماشومانو مخ ته وروشیندم ، چې دسړک پر غاړه په سوال او زاریو دیوې مړۍ ډوډۍ پیسې غواړي.

زه نه غواړم اخلاقي نصیحت وکړم چې داسې باید وکړو یا داسې ونکړو، بلکې پر هغې ځانګړې ټولنیزې ستونځې به لږ تم شم چې له موږ څخه یې همدردي هېره کړې ده.

ستونځه : موږ دهغې اوږد مهالي بې وزلۍ له امله چې له پېړیو پېړیو ورسره مخامخ یو د ځانولۍ پر عقده اخته شوي یو ، که بډای کېدل لږ هم شوني و ي، نو په حلالو او حرامو پسې نه ګرځو ، په قانوني یا ناقانونه کړنې فکر نه کوو ، بس له سمې یا ناسمې لارې څخه ځان پړسوو، اوددې لپاره چې خلک مو هم له شتمن کیدو خبر شي ، د ځانښوونې لارې چارې لټوو، لږ ځله دنورو د بې وزلۍ په هکله فکر کوو او په دې پسې نه ګرځو، چې څوک وږي دي او څوک جامې نلري ، که د یوې لمانځنې یا سیاسي شوې مذهبي ورځې لپاره کوم ګاونډی دخپلو سیاسي موخو لپاره - پیسې راکړي نو په لکونو ګزه ټوټې په ښار کې راځوړندوو او بیرغونه ترې جوړوو ، خو دومره دخیر لاس نلرو چې لوڅو لپړو ماشومانوته یو ه جوړه جامې برابرې کړو.

له بلې خوا دنړیوال جوال دراخلاصیدو ، جګړو، د مافیایي ډلو دواک، فساد ، دقانون دکمزورۍ اوبېواکه ادارې له لاسه دافغانستان د خلکو په ژوند کې یو ناانډوله بدلون راغلی ، ډیر ې کم شمېر کورنۍ دومره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

شتمني شوي ، چې د خوارو هېوادوالو پر مخ دتکبر اررمي راوباسي ، يو شمير خلک هم د منځني پوړ شتمنئ ته ورسېدل ، خو لويشمېر افغانان لا پسې دپولې ټک ته کيناستل. دمادي فقر له امله رامنځته شوي معنوي فقر همدردي ووژله او دا يې له شتمنو څخه هېر کړل، چې دنورو ناشتمنو په اړه هم فکر وکړي ، يو ښاغلی په همدې کابل کې ژوند کوي ،چې هر سهار يې د بزکشۍ اسونه هومره کيلې ، هګۍ او نور ځواکبښوونکي خواړه اودرمل خوري ، چې په بيه يې پينځه زره وږي افغانان مړيدای شي.

موږ په دې ليکنه کې هيڅکله له دې څخه شکايت نه کوو ، چې ولې ځينې افغانان شتمن شوي ، زموږ ستونځه دا ده چې شتمن نپوهيږي ، چې څنګه له خپلې شتمنۍ څخه دعامه ګټې او انساني همدردۍ لپاره کار واخلي .

درپيمه لار:

عقيده ، اخلاق، قانون او عاطفه له موږ سره مرسته کولای شي . اسلام بې ځايه اسراف نه مني ، اخلاق حکم کوي ،چې دځانښوونې پر ځای د اړ (مجبور) افغان لاسنيوی وکړو، قانون راته وايي چې په داسې لارو پيسې ونه ګټو چې دبل پکې تاوان وي، او عاطفه مو دې ته نه پريږدي ، چې دخپل ګاونډي وږی ماشوم هير کړو اوپه خپل کورکي پينځلس ډوله خواړه پاخه کړو او چې پاتې شول نو په خځلوښي کې يې واچوو. دويښتيا په پړاو کې ښايي په پراخه پيمانه عقيدوي ، اخلاقي ، قانوني او عاطفي ارزښتونه وځلول شي او خلک په دې وپوهول شي چې دمعنوي فقر علاج پکاردی ، خدای مهربانه دی مادي فقر به له منځه ولاړ شي ، خو که موږ د معنوي فقر مخه ونيسو ، ددغه فقر دله منځه وړلو لوی وسايل همدا څلور (عقيده ، قانون ، اخلاق او انساني عواطف) دي . موږ بايد د خلکو همدردي بېرته راوېښه کړو ، يو دبل په اړه خواخوږي وروزو او په دې وپوهيږو چې : ترهغو پورې وګړی(فرد) نه شي هوسا کيدای ، څوچې ټولنه هوسا نشي! ترهغو پورې چې يو افغان انسان وزګاره او وږی وي ، موږ د څو ډوله خوړو پخولو او ډير لوکس ژوند حق نلرو! دروښانتيا په پړاو کې ښايي هغه علمي لارې چارې اوميکانيزمونه رامنځته شي او د عملي کولو لپاره يې هڅې وشي ،چې له شتمنو سره په سمه پانګونه کې مرسته کولای شي داسې پانګونه چې خير يې هم شتمن او هم نورو خلکو ته ورسيږي. دهغه واده په بې ځايه لګښت باندې د چرګانو يو وړوکی فارم جوړيدای شو ، کاشکې زه خبروای اوخپل دوست ته مې وخته مشوره ورکړې وای ،چې په واده کې د دومره افراطي لګښت پر ځای يو وړوکی فارم ، يا دبوټونو دجولولو يو کوچنی کارځای جوړ کړي، ګټه به ګټه وکړي، څو وږي افغانان به دکار خاوندان شي او له بهرني احتياجه به هم خلاص شو ، هم خرما هم ثواب. دويښتيا پړاو د ټولنيزې روزنې پړاو دی ، دهمدردۍ دراويښولو پړاو ، خو دا همدردي يوازې دزړه سوي تر بريده نه ، يوازې د نڅه نڅه کولو او ځان خلاصولو تر ښوونې پورې نه ،بلکې د عمل کولو ، بدلون راوستلو او له مادي او معنوي بې وزلۍ څخه دځان تر ژغورلو پورې پرمختګ دی ، ددې عملي ميکانيزمونه به دروښانتيا په پړاو کې دومره عاميږي ، چې خلک پخپله بدلون راوستلای شي. بيا به نو هر شتمن په واده کې د لوټونو دشيندلو پرځای له خپل احتياجه هيوادوال سره مرسته کوي چې په يوه توليدي چاره بوخت شي . همدا ده دټولنيزې اصلاح په لور دويښتيا او روښانتيا مزل ، له دې سره ملګري شئ !

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ